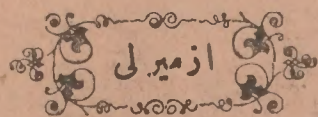

Խղմիր

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

اداره خانه — ازمیرده چتور خانه نو سرو ۴

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Իզմիրի համար	(52 թիւ)	25	Ղրշ. մէճ.	20	էն
»	(23 »)	13	»	»	20 էն
Գաւառներու համար	(52 »)	32	»	»	20 էն
»	(26 »)	16	»	»	20 էն
Արտասահմանի համար	(52 »)	10	»	»	20 էն

ԿԱՆՈՒԿ

20 ՓԱՐԱ

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅԱԿՈԲ Յ. ՇԷՎԵՐԵԱՆ

ՊԵՏԱՍԻՆԱՆՏՈՒ
ՕՇԻՆ ԼՍԱՅԵԱՆ
(ՊԵՏԱՆՏԵՆ)

Խղճիւղի

ԽՐԱԳՐԱՏՈՒՆ
Զգուր խոն, Թիւ 54
ԻՏՄԻՐ

Զուագիրները եւ
չեն արուիր

ԱԶԱՏԱՐԱՐ ԲԱՆԱԿԻ ԴԷՊԻ ԶԱԹԱՆՃԱ ԵՐԹԱԼԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԸ

և

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

Ազգ. Երեսի. Ժողովը իր վերջին նիստով, կուգայ յուրեղ խնդիր մը որ տակաւին հոր է մեր մէջ:

Ազգ. Վարչութեան մէջ կուսակցականներ պէտք է գտնուին կամ ո՛չ, ահ'ա հարցում մը որու շահու-մին համար չղաքարօրէն կը տապալակի Ազգ. Ժողովը յումպետս ժամանակ եւ շունչ հաւցնելով:

Զնոնանք բսել թէ շուրջ տարիէ մը 'ի վեր է որ Ազգ. Ժողովը կը գումարուի, մենք աղմուկ, ժխոր եւ կամ աղաղակներէ զատ քան մը չ'ըսեցինք ամօր կողմէն: Այսօր կո.իւ, վաղը կո.իւ, եւ այս կո.իւ-ներուն արդիւնքը այն եղաւ որ, Ազգ. Ժողովը, իր միւս անասանք որոշումներուն հման, վերջին օրե-րուն ալ ձեռքի տակէ, զաղտնի կերպով որոշեց

Վարչութեան մէջ կուսակցականներ չ'ընդունիլ:

Ահ'ա խնդիրը: Թեւ Ժողովին մի քանի անդամները կը շանան աշուպիսի որոշումի մը տրուած չ'ըստուն խնդիրը մէջտեղ հետեյ, սակայն ինչ օգուտ որ ար-դիւնքը մէջտեղն է եւ Ազգ. Ժողովի անդամները կարծես խօսք մէկ ըրածի պէս, վերջին ընտրու-թեանց միջոցին, կուսակցական աններ ընտրելէ խու-սախեցան:

Հարցը մէջտեղ դնենք. . . կուսակցութեան վե-րաբերեալ աններ Ազգ. Վարչութեան մէջ պաշտօն ունենալ պէտք են թէ ո՛չ. . . :

Այս հարցումէն ամմիջապէս սուաջ, մենք նախ պարտինք մեր խիղճին, մեր արդարադատութեան վրայ վստահելով ինքզինքնուս հարցնել թէ'մենք այդ կուսակցական աններէ վնաս մը տեսանք կամ ո՛չ:

Անշուշտ ամենուն ալ ճայնք ոչ պիտի աղաղակէ, քանի որ կուսակցականները միմէտ. հիմա, մեծի վը-նաս մը չ'հասցնելէն զատ, միմէտ. վերջին վայրկեա-

նք աշխատած եւ. աշխատելու. վրայ ալ եմ Ազգին համար:

Շատ ստոր տեսակէն ապերախտութիւն մը պիտի ըլլար Կուսակցականներու. աշխատութիւնները ուրանալ եւ. Ազգ. ժողովը հակառակ իր այնքան բարձրադիր ուժին եւ. հովին, ապերախտութեան նուազ մը բռնուած ըլլալ կը թուի երբ ամօթալի ժեստով մը, ըլլայ այն յայտնի, ըլլայ գաղտնի, իսպառ կը փակէ Ազգ. Վարչութեան դուռը Կուսակցականներու առաջ:

Կուսակցականներուն, կը հսակնաք, ըլլան անոնք Դաշնակցական ըլլան Հնչակեան եւ. կամ Վերակազմեալ:

Ականջ տալ, իմանալ ու. ապա առանց ալլ եւ. ալլի ծիծաղիլ, ահ'ա ինչ որ պիտի ընենք եւ. նոյնք պիտի ընեն նաեւ. խորհող աններք, երբ մոտեցենք Ազգ. ժողովին վերջին ընտրութիւններուն մասին եւ. երբ մատնանք այն պոթոթը զոր վարած են երեսփոխանները Կուսակցականներուն հանդէպ:

Բայց սակէ առէլի անտրամաբան, սակէ առէլի ծիծաղելի որոշում մը, ձգտում մը, ժեստ մը չէ կարելի ձրելուսկալել: Սահմանադրութենէն առաջ, մանաւանդ իսահմանադրութենէն վերջ Ազգին ընտրեալ մասը, խորհող մասը (բացառութիւնները չարգելով) որ եւ. է Կուսակցութեան մը յարեցաւ, եւ. հիմա. ո'չ Կուսակցական եւ. միեւնոյն ատեն զարգացեալ, խորհող անն մը փնտռելը մանաւանդ մեր մէջ շատ դժուար պիտի ըլլայ:

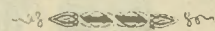
Եւ. անշամ մալ մեր ծիծաղը եւ. մեր արեւամարհանքը յայտնելով Ազգ. ժողովին այս վերջին հակաշեղափոխական ձգտումին, ըսենք թէ' բոլոր այս չարիքները եւ. կամապաշտութիւնները ընդհուպ պիտի հաքթուին եւ. այն ատեն, հայ ժողովուրդին չեմորած աչքերը շուտով պիտի կարենան դիտել, զննել ու. հասկնալ թէ' ինչ գոյնի, ինչ նկարագրի, ինչ տարազի մարդիկներ են եղեր որ զինք հայ ժողովուրդը հակաշեղափոխական ձգտումներ ունենալու կը հրաւիրեն. . . :

Ահա այն օր պիտի ըլլայ Յեղափոխութեան սրբալործման օրը:

Սպասենք եւ. տեսնենք:

Յ.

ՅԱՐԾ ԽՕՍԷՇԵՐ

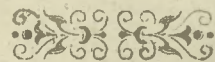

ՍԻՐԱԿԱՆԻՆ

Դու գեղեցկութեան անդրի հրաշագեղ,
Մարմինով անպուկ, աչքերով ծառի,
Վառ, ակնարկներուդ բոցէն գունագեղ,
Դեռ, հիւանդ սիրտս սիրով կը ցառի:

Երարած եւ. դուն ակնարկներուդ մէջ,
Զեմ գիտեր ի՞նչ բան. հուր, սէր թէ կայծակ,
Սրտիս անպարփակ՝ արիւն-ցօղով գէջ.
Տուիր երկնային հուրք մը շողարձակ:

Ա՛հ, ինչո՞ւ. արդեօք զքեզ սիրեցի,
Քեզ՝ որ կը մնաս սիրոյս անզգայ,
Ու. քու թաշալին անքով կանացի
Զիս կը հարուածես անդուշ, անխնայ:

«ԵՍ ԱԼ ԶԵՍ ԳԻՏԵՐ»

Առանց ուզելու. թէեւ, կզգամ՝ թէ
Սիրոյ հրայրքս կը մօրթ տակաւ,
Ու. երազներս, խնկերս գրեթէ
Կը տաքբայր. Տուին Յաւիտ մէջ անբաւ:

Սիրոյ անարտուներ ալ. զիս չեն պատեր,
Եւ. ոչ ալ կ'զգամ չքումը անվերջ.
Անըջանքներս՝ նորածիլ վարդեր,
Շատոնց թօշնեցան գաղջ իրիկուան մէջ:

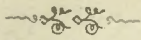
Այ չըջագեղատիղ մետաքսը թրթուռն,
Իմ անշխ չխտար կիրքեր, յուզմունքներ՝
Երջանիկ եմ երբ ըլլամ միշտ հեռուն,
Ինչո՞ւ. Այս ինչուն, «եւ ալ չեմ գիտեր»:

ՆԱԲԵՐ

ՄԵՐ ԱՐԴԻ ԲԱՐՔԵՐԷՆ

ՃԱՄԲԱՅ՝ ՆՈՐԵՐՈՒՆ

Մեր ազատարար սահմանադրութեան երկրորդ տարեշրջանն ալ բոլորելու, վրայ ենք հիմա, եւ չափազանցութիւն չէ կարծեմ անկեղծօրէն խոստովանիլ թէ տակաւին հիւսնաքարէ մը, աւշոթիւն մը ընդհանրապէս պատահ է, գրեթէ կէս դար մը բռնութեան տակ իր վիզը ծռող ստրուկ ժողովուրդի մեր բազմազգի զանաւանդը:

Ազատութեան մեծ Արշալոյսին ծագած օրէն իսկ արդէն ամեն աշատ քաղաքացիի առաջին մտածումն էր ջնջել, արբել մէջտեղէն ամեն ինչ որ կը յիշեցնէր հինք՝ արիւնոտ անյետայ, բռնակալ Համբար: Գոյութեան ոչ մէկ իրաւունք վերապահուած պէտք էր ըլլար նաեւ. «Ժօն», պիտակը կրող այն հին գշտններուն որոնք յանկարծական ուրախութիւններու, եւ խրախմանութիւններուն արբշտութեան մէջ նետուած. դեռ, աչքը նոր բայոյ մանուկին-ազատարարուած Օսմանցիներուն - զանաւանդու պողոտաներուն միայնոցին նաեւ, իրենցիկները:

Հիմերուն չքանց անշաճ էր, կարգը նորերունն էր այլ եւս:

Բայց եկու, տես որ իրականութեան մէջ խնդիրք իր բուհմաշի արտա իրաւորձումը չունեցաւ, եւ հակառակ ամեն կողմերէն նոր սերունդը, երիտասարդութիւնը գործի գլուխ անցնելու, եղած փափաքին, տակաւին հինքեր մնային կանգուն իրենց գերիշխանութիւնը աքեղանելով նորեկ թեկն ածուններուն:

Օսմ. Սահմանադրութեան տարեդարձին առիթով եւս վերջին անգամ Օսմ. Միութիւն եւ Յաւաջղիմութիւն կովկասէն գրուած յայտարարութեան մէջ ալ, ինչպէս շատեր կը յիշեն, ջոշափուած էր այս հարցը:

Մէկ մասով այս ճրագիրը գործադրուեցաւ, այո, ստոր ըսելիք չիկայ: Բայց միթէ առջին ընէլ կարելի չէր:

Ամբողջ Օսմանցիները հաւասարապէս գո՞ն չ'են միթէ հիմա, օրինակի համար Ճավիտ պէյի եւ Հալաֆեան Էթեմիլի նման երիտասարդ ոյժեր ունենալուն նախարարներու մէջ: Արդէն հաստատուպէս

պէտք էինք մենք առաջին օրէն համոզուիլ թէ բազարակ անկարելիութիւն մը, միայնգամայն տղայութիւն էր մտածել թէ երէկի հին գլուխ խափէները, ժողովականները, մէկ օրէն միւսը կարծես հրաշքով մաքրագործուէին, արբանային:

Մարտ 31 ի անիծեալ յետադիմական շարժումին բուն պատճառն ալ արդեօք առ կէտին մէջ չ'է որ պիտի գտնենք: Արիւնով Թաթարուն, անմեղ զոհերով սնած, մեծցած եւ բարձրացած մեր հանրային առաջնոր լները արդէն ուրիշ ինչ շարժում կամ քայլ կրնային առնել սահմանադրական օրով մը. եթէ ոչ դէպի ետ, դէպի խռատախոյ միապետութիւնը վերստանալու, իրենց երջանիկ հանգիստը եւ վերականգնելու, անիծապարտ Կարմիր Սուլթանի մը գահը՝ բրգացած գանկերու կատարին վրայ բարձրացած:

Պատմական դասերը չուտով չեն մոռցուիր ու երջանցն էր որ վերջապէս պատճառ, կըցար չաւ մը ջնջելու, տակաւին գիտով ժողովուրդ մը, տակաւին ստրուկ ազգ մը, տակաւին հիւսնող բազմութիւն մը:

Ոչ ոք կրնայ ուրանալ թէ տակաւին ունինք մեր շուրջ, մեր վրայ իշխող հիւներ. զորս ստիպուած ենք թերեւս ալամայ պահել միմեկու, որ նորեր գան, հասնին, հասունանան՝ գրաւելու, համար իրենց արժանաւոր տեղերը: Այսպէս նորերունն է եւ, մեր անկեղծ փափաքն է օր առաջ մեր իշխանութիւններն տեսնել նոր ոյժերու, նոր դեմքերու, ձեռքերուն մէջ:

ՕՍՄԱՆԸՐ

ԷԶ ՄԸ ՕՐԱԳՐԷՍ

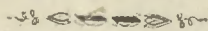
Հոգի տեսիլ կը մոնչէ տակաւին, աւ գիշերուան լուսութեան մէջ թախծալից կը լսեմ ձայնը ծովին որ կը գոռայ քամիին խառութիւնէն յուզուած, անձրեւը կը շաղաչէ շրանթալից, հարուածելով սենեակիս մեղկ ապակիները, սեղանիս վրայ կը վառի լամպարը որ մերթ կը պղպայ պատուհանին ծակափիկներէն խռոփող հովին ստատկութիւնէն Թիկնաթոռիս մէջ երկնցած. խոկալով կիանքիս անցած վայրկեանները կը հա՞րձ. բողբոջէ՞ր, կը պահէ՞ն կ'երթան, անմոռաց հեռքեր թողլով ետին, յանկարծ սենեակիս դուռը կը զտրնեն ու ծանօթ ձայնի մը հնչիւնը կը խռովէ

հանգստի տնուրջներու անոյշ շարքը . . . : « Մարեկուն անցքերուն քաղցր ու դառն յիշատակները գիշերն ալ կը զգնային կը կապուն միտքս, ժամերն է պառկելու եւ ու գիւս քունը խոյս կուտայ ինձմէ, քաղաքէս բաժանման վայրկեանները . . . մօրս արցունքը . . . կարօտը չթողուցին որ փակէի աչերս ու մէջ մըն ալ . . . Նուարդիս սա աշտուան համբոյրները . . . չէ՛ չեմ կարող քնանալ անոնք քունիս մէջն ալ զիս պիտի հետապնդեն» . . . Ու ամբարձր վրայ նետուեցաւ շարունակելով: Սիրելիս չեա հարցներ թէ ինչեր ունեցոյ աշտ . . . հոն գացի, աչն սննեակին մէջ ուր շատ անգամ մեզ տեսած եւ միտակող Աստուծոյ սովորականէն շատ աւելի ուրախ էր, զի շատոնց զիս տեսած էր եւ ես ալ զիրքը եւ ֆառուսթը սովորած էր գաշնակին վրայ որ իմ այցելութեանս զիս գիւթէր վերայնէր . . . իղծր կոտորուած էր . . . նուրբ ու փափուկ մասները կարծես մեղրամոմէ կարուած, հրաշալիօրէն կոստուտէին ասեղնաշարին վրայ ու իր գիւթիչ ձայնին թախքներուն հետ ֆառուսթը կանամահանոր ու իմ հոգին կը վերանոր կը լուծուէր իւր անոյշ ու մեղամոգձոտ ժպտանքներուն մէջ . . . Դաշնակը լեւոյ վայրկեան մը ու գիրկըդխտանումները սկսան Ու նորէն հեւացան քովէս թողլով զիս աւելի լաշն խոկմունքներուն մէջ, որոնք զիս ալ իրեն բազմակից պիտի ընէին այն գիշեր . . . : Ու հովը գիւս կը գոտար, ծովը կը մոնէր արեւոյհասար:

ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՐԱՆՅԻԼ

ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ

ԻՕԱՆԷՍԲՈՒ

Անշուշտի հարց մը, ուս Խաւանքունի խնդիրը: Իսկ, որ ամոր ո'չ մէջէն եւ ո'չ աչ տակէն ելլէ կաւելի պիտի բլլայ:

Երկու տարիէ ի վեր որ ազգը կ'զբաղէին ի ճայն խոյն եւ թմրի: Արդիւնք . . . հա', հա', հա', արդիւնք եթէ կ'ուշեք հասկնայ, գաշէք Բարիգաբնալ Պրն. Բաւմաշեանին, որուն մէկ աչքին չի բլլայ անգամ խաւք եւ ելեր, մեր սուր աչուն բարեկամը Սուրէն Լաւրի, եւ աչ չի աչքով Պր. Բաւմաշեանին ձեռ-

քեր, ուշեր, բազու, ներք եւ բարեկամին ձեռն աչ հաւաքելէ վեր, հարցն ց'ք թէ՛ ի՞նչ չուրերու վրայ եւ Խաւանքունի կաւելէն առաւ 2500 հաւակ չիլ չիլ ոսկիներ:

Բայց հաւաքելու . . . Գաբրիւ մարդ մը, ինչպէս որ ելեր է Խաւանքուն, մոյնէնքն եւ որուն ուկարներն աւելում ձեւաւ վոշի բլլայու, վրայ եւ, Խաւանքուն, կ'ըսեմ, միտքս դրեր է որ աւել աւել, կը հաւանաք աւել աւել, կ'ըսեմ, Հալերն չեղուն եւ, Հալերներէն մէկ մերկեցում մը գտնուի եւ սարսաղաւ Խաւանքուն, չէք չէք չէք չէք եւ, չեղուն քաւելի կաւել մը կը ձգէ:

Ահա խնդիրը: Մեք Խաւանքունի աչ քիչ մը պաւաւ խեղիւն վրայ ծիծալ հանդերս, դարձեալ չեք կրնար ամոր քէյ Գիւն քէյ եւսն բլլայ, եւ երանելին Խաւանքուն, որով գիտէ աչ ժամուս աւելի աչխարին ո'ր մասին մէջն է, ուշ ելած աւել կարծածին պէս, իր անդեմալան բնակարանին մէջ աչ, սակաւին կաւելու, վրայ է թէ՛ հալերն ձեռք բաւաւ Հալերներն ձեռք, ձեռք, գա, բաւել ելած է, թէ՛ Հալերներն հաւաք իր ըստը Մշեյիներուն կողմէ մարտած է, որ կը մշակուի հաւ քիւրի, զարկ դաշոյն եւս եւս:

Խաւանքուն, կաւել կը ձգէ եւ Բաւաքաւան ժողովն աչ զայն գործարարն բլլայու համար 2500 հաւակ ոսկի կը հաւրէ չիլ աչքով Պրն. Բաւմաշեանին, որ կ'երեւայ ոտիները համբելու, աւել ուկնոց մը գործածած բլլայու է աւել զաւալ եւ կամ արբունս գտնաւանքուն, հաւար, քանի՛ որ աչքն մէկը չիլ է: (Աւանք խաւք Պարթեւին):

Ատմք աչէ, բէք աչէ, շատ աչէ, խխտ բարի, սակայն բաւ մը կաւ որ կարծեմ չիլ մէկուն աչ միտքն անգամ չէ, ո'չ իսկ Միրգա Ստեփան կոչում Ղեռնդի արբանեակին, աչն է թէ՛ աչ 2500 ոսկին աւելէ վերք երբ Պրն. Բաւմաշեան բաւարանչ չ'պարտաւ եւ հաւերուն թուսի մատչուն պէս, ինք աչ աչ ոսկիներուն վրայ նշտելու, բլլայն է՝ Բաւաքաւան ժողովն ի՞նչ պիտի ընէ, ի՞նչ ձեռն պիտի աւել աչ բարանքը: Անշուշտ վարչութիւնը չ'կրնար Պրն. Բաւմաշեանին միտ չիլ չեղող աչքն աւել, աչն աւել, անո՛ւ աչն աւել է որ կորեան հաւաքոյց կ'սկսի եւ աչն աւել է որ Ալեքսանդրի մը սուրին պէտք պիտի գտնք զայն քակելու համար . . . :

Եզրակացութիւն . . . : Ազգ. վարչութիւնը խնդուն-

Զաքարյայի հեռավորումին գալու գրքերը, իրենց վրաններով

Թիւն մը քրաւ առանց քէֆիկի այդ 2500 ոսկին Բաւմաշեանին յանձնած քչաչուն հախար: Մարդը այդ փառանքը ուտելէ վերջ եւր բաւարուն աչքիս որաստէ, այն առեւ վարչութիւնը պահապանանաւու կը մնայ Հայերէնէ Հոբոններէ եւ Հաբոններէն Հայերէն բառաւորներուն առջեւ:

Երկրորդ, Սուրեն Պալթեան որ երէկ Դաշինքի մէջ նախ անոր յարձակումէն եւ իտալեացի եւ անոր ցնդած խելքին վրայ, իրաւունք չունի այդպիսի յարձակում մը գործել ողորմած հոգի իտալեացի վրայ որուն միակ յանձնարք, իր քէֆիկ յառաջ քշելը եղածէ:

Պրն. Պարթեան, շուտ մի պահուի կանչեր, հոս իզիր է, վերջը քարախէն եւ կամ ուրիշ տեղերէ կը ըսեն ու կ'ըսեն թէ դուն աչք ունէիր այդ ոսկիներուն եւ ասոր համար ատանկ կը յարձակիս կոր իտալեացիին եւ Բաւմաշեանը վրայ:

Ասոնք կ'ըսեն քեզի, ուրմն վախճիր բախտաւորքն . . . :

ԼԵՂԵ

Իմ բազրութիւնս իւր շնորհակալութիւնը կ'յայտանէ քաղաքս հրատարակող «Լա Ռէֆորմ» Երանսերէն եւ «Էլ Բրէօնէր» Սպանիաբառնու շրագիրներուն. իմ բազրութեանց որոնք անկեղծ մաշթանքներ ցրած էին թերթիս յաշտութեանց համար:

ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂԻՆ

ՀԿՅ ՁԻՆՈՒՊՐԵՐՈՒՆ

Կեանքի մէջ երկու. մախալ կայ, մին՝ բարոյականի եւ Պարտականութեան ամբարն, միւրը՝ Զարիքի եւ Փախուստի ամբարն:

Ահա մօտ օրէն, դուք աչ Հայ Զինուորներ, բաղդի պիտի ունենաք զէպի Պարտականութեան ամբարն հրաւիրուելու:

Դուք աչ Թուրքին, Յոյնն եւ կամ Արաբին նք ման պիտի կարենաք մի կարենոր մասը կազմել այն վիթխարի ընտանիքին, որ Բաւմալ կը կոչուի, եւ որուն նշանաբանը եղած է միշտ «Համերաշխութիւն» ք:

Դուք աչ գինուորական համագրեալ պիտի հազմէք, դուք աչ հրացան եւ վառօդ պիտի ունենաք եւ վերջապէս դուք աչ մեր Հայրենիքին ծառայած քչաչուն գիտակցութիւնը պիտի ունենաք, ինչ որ չորագոյն է վարչապետութիւններուն եւ միակ միջոցը սրտի գոհունակութիւնը ունենալ փափաքողներուն:

Ռայա, ինչ խորթ ու աղիտ մնուն. . . : Տարիներով հուրի, տուրի եւ արիւնի տակ հեծել, մա-

ջեղէ եւ ջարդուիշուր բլլալէ վերջ, մենք ալ այս օրերը պիտի տեսնենք եղեր:

Ա՛յ, Ռայա ջենք, ա՛յ կեանքս, ջենք եւ, ա՛յ ալ հարկաւոր, ժողովուրդ: Մենք ալ այս երկրին գաւազներն ենք, այն՝ մեր ալ Հայրենիքն է, քանի որ մենք ալ այժմ մեր արեւան վերջին կաթիլը տալու կը պատրաստուինք երկրին բարօրութեան համար:

Հայ գիւնուորներ, այ՛ն Պարտականութեան անմբռն բաշէ մեր սուշեւ, ջանալէ՛ք օգտակար բլլալ սմար եւ միեւնոյն տեսն օգտուիլ սմիլ:

Զինուորական ճառայութիւն, ստուգիւ, կեանքի վարձառութեան եւ պարտականութեան մշակութիւն հա՛ւա կ'ալ ուրիշ առպարեզ մը միթէ:

Հայութեան, այս չքուն, ջնկանում, պարտաւած ժողովուրդին համար, զինուորական կարգապահութենէ՛ն աւելի ջիւնիջ, աւելի օգտակար կարգադրութիւն մը չ'է կարելի գտնել եւ. թէ՛ մեր նսիւհայրերը, որոնք, ժախանակին, չ'կրցած էին ճանչնալ զինուորական տիւրիքին շարգը, հիմա անշուշտ չարաչար պիտի գուէին, այդ օգտակար կարգապահութեան պակասունը, հայութեան միջեւ, հիմա եւ՛ թարկուած ցաւառանջ վիճակը աչքի տուելու քերտրիլ:

Հայ գիւնուորներ, Պարտականութեան ուղին՝ որ միեւնոյն տեսն զրկանքի, չարքաշութեան ուղին է անա՛ մեր սուշին է, միւրնուեցէք հոն, այդ ուղիին մէջ, թափ տուէք մեր ոտքերուն, սրկեցէք մեր մշկամները:

Տաւապանքի եւ զրկանքի սուշեւ, ուսուն եղէք, այդ կը պահանջէ զինուորի կեանքը եւ ցոյց տուէք ուրիշներուն, օտարներուն թէ՛ Հայը, առնաւորի, վանաւականութեան եւ վաւիկակեաց կեանքի վարձաւն ալ ժողովուրդը գիտէ ի հարկին, ամենաշարքաջ գիւղացիի մը խի քար հանել տալ իր չարքաշութեամբ եւ ստիկեցուցէք անոնց թէ՛ ինչպէս հայուն մը մեռալը, աւելիներով, դարերով, գրիչի, կշիռի եւ կանչունի վարկուելէ վերջ գիտէ նաեւ, ջնարեւորոյն զինուորի մը պէս սուր եւ հրաշ սն շարժել:

Հայ գիւնուորներ, ցոյց տուէք ստոնք անոնց, ուրիշներու, ստիկա միայն կ'ապստե՛ք ձեզմէ:

ՀՐԱՅՐ ՍԻՐԱՍ

«ԻԶՄԻՐԼԻ»Ի ԹԵՐԹՅՆԸ (Ե).

ԿԱՐՄԻՐ ՍՊԱՍԱԿՈՐՆԵՐԸ

Է Զ Ս Ը

ՌՈՒՍ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Հեղինակ. ԲԻԷՌ ԶԱԳՕՆ

Թարգ. Մ. Թ.

Բ.

ԴՈՐ ՅԵՑՅՏՆԻԹԻՆԵՐ

Բրթականաւ միջոցներն էին ժողովները, արգիլուած գիրքերու, ջնթերցումը, տեղական սկուսմներու, կազմակերպութիւնները, գրատունները եւ օգնութեան սնտուկները:

Այսպէսով միաքերը պատրաստելէ ետք, անդամները պէ՛տք էին սկսիլ խռովութեան կամ աւելի բաց իօտելով յեղափոխութեան գրչուումին: Երբ ջնկերութեան յիւղարձակումը իր մէջ ամփոփէր ամբողջ Ռուսիան, երբ ստորերկրեաց աշխատանքը իւրացանէր գոյութիւն ունեցող ջնկերային ամէն կարգիւրու հիմերը, այն տեսն էր որ գործը տեսականէն գործնականին պիտի անցնէր:

Այդ վայրկեանին սպասելով մէկտեղ ջնկերութիւնը կը բազմապատկէր իր գաղաւնի պատուիրակներուն թիւերը, անդամները կը ցրուէին գաւառներու մէջ գեալն պատրաստելու համար, մանաւանդ գործարանաշատ տեղեր: Եւ մէջ մը որ մերբակաշութիւնները սկսան Քիտի, Օտեսայի, Իվանովօի եւ Թուշայի մէջ ուր կեդրոններ կային. բազմաթիւ էին կիները որոնք առաջինները կը համարուէին դատապարտուածներէն:

Կազմակերպութիւնը ինչպէս որ կը տեսնուի, սահալին էր: Բայց գործը շատ ջուտ ջնեղ ուղեցին եւ այդ անապարանքը արագացող տալմապը: Հարկուոր մերբակաշութիւններ եւ բազմաթիւ ողբերգական դէպքեր տեղի ունեցան:

Մենք հոս, մէկդի թողով միւսները, մէջ պիտի բերենք միայն Ամօլենքի մէջ տեղի ունեցած Տիմիթրի Օսթրովի եւ իր հոմանունիին՝ Ալէքսանտրա Շէմուսիի ողբերգական դէպքը:

Ալէքսանտրա հարուստ ջնտանիքի մը գաւաւին էր եւ մեծցած իջնամական անտութիւններու մէջ:

Ամուր եւ զարմանազան կրթութիւն մը ստացած էր եւ ամէն բանէ քիչ՝ բայց շատ գիտեր: Սլաւներուն

ՍՍՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐՈՒ ԱԼՊԱՆԱՑԻ ԶՕՐԱՑ ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐԵՐԸ

պէս այս առջիկն ալ ձիրքս ունէր տաւն ու թիւ տա-
րեկանին, հաւասար դիւրութեամբ գրեցու եւ խ-
սեցու Ռուսերէնը, Գաղղիերէնը, Անգլիերէնը, Գեր-
մաներէնը եւ Իտալերէնը: Ասոնց հետ մեկտեղ հի-
տնայի ալ երաժշտութիւն էր:

Իր ծնողքը որ կը պաշտէր զինք եւ իր երջան-
կութիւնը միայն կերագէր, կը խորհէր ամուսնայնեջ
զինք, երբ օր մը յանկարծ ան անյայտացաւ:

Ի ցուր սպասեցէ վերջ. իր ծնողքը յառախաւի չը-
գիտցաւ որ եւ Է պատմութիւն մը վերագրեց այս շան-
կարծական անյայտացումը:

Ուստի կանոնութիւնն ալ պարսպ տեղ ինչ աւ առ-
ջիկան ետեսէն:

Կարմիր Սպասաւորներու մէջն էր որ վեց ամիս
ետք իր փախուստէն, զինք պիտի գտնէին:

Ալէքսանտրա Սմոլեմք պահուած էր, մանաւանդ
մը մէջ իբր գործաւորութիւն ծախուելով. Տիմիթրի Օւ-
թրով անուն անձի մը ընկերակցութիւնով:

Այս վերջինն էր որ գաղափարած էր առջիկը եւ
տարած մտնուած էր աւագակներու շարքերուն մէջ՝
օգտուելով անոր նշխարհային անմեղութեան եւ չա-
փագան յզգայնութեան:

Տիմիթրի Օրիորդ Ալէքսանտրայի մի հեծնելու դա-
ւաւունն էր եւ շատ կարգացած ըլլալով քաղաքական
խնդիրներու գրքոյները, մասնաւոր ուսումնասի-
րութիւն մը ըրած էր ընդհանրական վարդապետութեան
խնդիրներու մէջ:

Ինք նախ հետազոտեց մանկա ետրդ առջիկը՝ որ
իրմէ ստանալով արգիշում գրքոյներ եւ թերթեր
իր երեսակայութեան առջեւ. բայցուն տեսաւ որ
հորիզոն մը:

Իր առջիկան սիրտը յուզուեցաւ ժողովուրդին տա-
ւապանքները տեսնելով բաւարարական դասակարգին
մէջ պայքարներուն նամար:

Դասաւոր եւ աշակերտութիւն կը պահէին յարա-
բերութիւններ որոնց օտարական էր սէրը, թէեւ ոչ
աւելի վտանգաւոր:

Տիմիթրի Տոյլ եւ ապա ինք միջոցներէ զտրել՝ Օր-
Ենմուսքի միջոցաւ կապուեց:

Գէշ քահանայի մը պէս որ կը շահաւորէ իր խոս-
տալանութիւնն վառահոթութիւնը, քաղաքական խնդիրն
այս անգամն ալ մտադրեց գլխէ հանել Ալէքսան-
տրուն:

Կեղծ նամակներու միջոցաւ որոնք իբր թէ Կար-
միր Սպասաւորներու արտարում չեմբէն կուրա-
շին. իրեն իմացուց որ ընդառնակ դասակարգը ամ-
բողջովին ուրիշ պիտի ելլէր եւ պիտի ընդհանուր
չարդ մը ընէր կաշտամաւերերու, այսինքն քաղաք-
ները եւ դղեակները:

Այս ահուելի պատկերներէն առջիկը տեսաւ որ
կարդերուն մէջ մտնեցէ զատ ուրիշ ճար չիկալ, ու
համակերպելով միացաւ իր «եղբայր»ներուն որոնց
արդէն կը պատկանէր ստուովին:

Շարունակելի:

ԹԵԼԵԿՐԱՖԵԼԱՐ

—

Սթանպոլ 5 նոյեմբեր.

— Պու կիւն թօփլանան վիքէլա մէճլիսինտէ րուզնամէյի միւզաքերէ-
տէ Այաթն վիլայէթինաէքի էշքիլլըք հազգընտա Գարա Սայիա փաշա թա-
րաֆնտան վերիլին լայիհա, գոնուչ-
մայա գոնըմըլոր:

Պունտան պաշպա մալիյէ նազը-
րը ծափիտ պէյ, կէօմրիւք րէտֆինին
հիւզաէ տէօրթ գառար չօղալորմասը
իչիւն պէօյիւք տէօվէթլէրլէ գոնուչ-
մայա կիրիշիլտիլինի տիկեր տրգա-
տաշլորընտ խապէր վերմիշ տիր:

Իշպու մէսէլետէ հազնտա Օսման-
լը հիւքիւմէթինին մուվաֆֆապ օլա-
ճաղը իւմիտ իտիլյօր:

«Աժանա»

ԿԱԶԵԹԱԼԱՐՏԱՆ

— Գամպել Փաշանըն վերտիյի րա-
բօր վիւքէլա մէճլիսինտէ գապուլ ի-
տիլմիշտիր: Պու րարօրա կէօրէ պահ-
րիյէմիդ գուվէթլէշտիրիլէճիք վէ
տահա պիր քաշ հարպ կիմիտի ալը-
նամագտըր, պունըն իչուն պահրիյէ
պիւտճէսինէ հիւզ միլիտի գրուչ գոն-
մըշ տըր:

— Իսրիրթօ նգամնամէսի —տօթ-
լըղըմզա վէ էվիւնճէ վերիլին իմթի-
յաղարա ույզուն օլմայան ճիհիթլե-
րինին կէօղտէն կեշիրիւմիտի իչուն
խարիճիյէ հուզուգ միւշապէրիլինէ
վէրիլմիշտիր:

— Կիրիտ իչիւն հիւքիւմէթիմիլին
տիւֆէլլը համիյէ, վերտիյի նօթանըն
ճէվապը Սթանպոլ էլէիլերինէ կերմիշ
տիր: էլէիլեր պիր տրայա թօփլանա-
րապ պու ճէվապը Պապըալիյէ նէ կիւ-
նի վերէճէքիլերինի գարարաշտըրա-
ճաքար տըր:

— Կիրիտ Ի իւտլիմանըրը Պապը
ալի, Միլլիթ միւճլիսինտէ պիր թիւլէկ-
րաֆ չէքերէք, շու գարըշըլլըք հա-
լիլինէ պիր նիհայէթ վերիլմէսինի
տիլէմիշտիր տիր:

— Աթինա զազէթալարնտան պի-
րինին վերտիյի մալիւմաթա նազարէն
կիրիտլիլերին Եունանիսթանա իլթի-
հապ գարարըն իթթիլտաղ իթաիքլի-
րի գէման Ինկիլթէրանըն Աթինա սէ-
ֆիրի Եունան հիւքիւմէթինէ միւրա-
ճաթրա մուզարէրաթ վազաանըն
րէտ իտիլմէսինի թալէպ իթմիշ վէ
Ինկիլթէրանըն Բիթրպպուլի սէֆիրի
տաթի հինր հաճլթաէ Եունանիսթա-
նըն սէֆային պահրիյէ ազամիլլէ ապ-
լօղա իտիլմէսինի մուվաֆֆապ օլա-
ճաղըն պէյան իլէ հիւքիւմէթ մէթ-
պուտընըն հաղըր պունտըղընը
քօյը հափմապա հաղըր պունտըղընը
տա իլապէթէն սէօլիմիշ իմիշ:

— Նէֆաը Ատանտա սելտէն հը-
քըլան խանէլերին տաէտի պէշիւզ-
տէն զիյառաէ տիր նուֆուսճա հիչ
զայիտթ հօգ տըր:

— Պիթլիյաէ հայտարանըն Հիւսէ-
յին Փաշա պիլ թէաքիք Երզրուս
կէօնտիրիլմիշ տիր:

ՎԻԼԱՅԵԹ ՇԱՎԱՏԻՍԻ

— Վալի Մահմուտ Մուխթար Պէյ
էֆէնտի հազրէթլերինին էմրի իւզէ-
րինէ «Քէօյլի» «Ահէնք» «Իթաիհառ»
վէ պաղը Րումճա կազէթալար հազ-
գնտա տէլընտ տալալար նոյնրե-
լին օն ալթընճը կիւնի կէօրիւլէճէք
տիր:

— Իգմիր քէօրթէլինտէ վարօր
իչիլթմէք իմթիյաղընը հաիլ օլտուզը
հալանէ շարթամէ տէքեսնա րայէթ

իթմէտիլինի վուզու պուլան միւրա-
ճաթ վէ չիքտալթալն տնաշըլտն
չիւքէթին մուամէլաթինը թէաքիք
վէ վարօրալընը մուսէնէ վէ թիւ-
թիշ իթմիք իւզրէ վիլայիթ Իսրինտի
Միտապի Ումուսիսինին րիյառալթին-
տէ Տէրտառաթ իման մեմուրիլին-
տէն պին պաշը Սըաքը պէյ իլէ Այաթն,
Ատանա, Թոքըք վէ մուսպիր միւֆիթ-
թիշի Օոման վէհպի պէյ վէ Թիճարէթ
Նազարէթի հուզուգ միւսըն Բիթրաթ
պէյ վէ սայիրէտն միւրէքէպ աիր
գօմիսթ թէէքիլ վէ իզամը թէնաթպ
օլունմըլոր:

— Չաքընուլընըն հիւքիւմէթ թա-
րաֆնտան զապթ իտիլին օթուզպիր
չիթթ հազմանը սաթըլմապ իւզի
տիւն իզմիրէ կիթիրիլմիշ տիր:

— Իզմիր էրմինի խաթթախանէսի
հազգնտա ալաղըմզ խապիլլէրէնտ-
զարէն: Պու տարիւլտայ, պու կիւն
զայիտը պիր քաշ էֆէնտիլեր մարի-
ֆէթիլլէ խապէ օլունմապտա իմիշ:
Ֆախրի թապիպլեր Տօղթօր Սպար-
թալը, Մաճառ, Զանէլի, Լօղթէթ վէ
գուլապ վէ կէօլ թապիպլերի հէր կիւն
թէշիրթի խոուպ, կիւզիլէթ թէառվի
խտէյօրլար, Հաթթալար էլպիւնէճէ մէ-
քիւլաթճա, սէրվիսճէ օլտուգճա մէմ-
նուն օլույօրլար, Իգոնուսիտ նօթալի
նազարնտան հէյլէթը խտարէնին սօն
թէշիւպպիտաթը մուճիպը ալպըշ տէ-
լիլ խտէ տէ, պունըն տօղրուտան միւ-
զայիլայընապտիսին թիւլէլիւտ, իթ-
ալի տնաշըլմըշ տըր: Հէր վաղըթտան
զիյառաէ, չիմտի պու խաթթախանէլի
գուճաղըմալըլը:

ՏՊԱՐԱՆԻ ՕՍՄԱՆԻ — Յ. ՇԷՐԷՐԵԱՆ

[illegible]

1. ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԵՐԳԱՐԱՆԸ նոյն բովանդակութեամբ
որոնցմէ 71 հատը ձայնագրուած են յատկապէս խմ-
բերդի, դաշնակի եւ մենեքդի համար, կը պարունակէ
նաեւ անցեալ եւ ժամանակակից նշանաւոր դէմքե-
րու պատկերները իրենց կենսագրականով: Թուրքիոյ
համար գինը գեղջուած եւ նշանակուած է 40 դրուշ:

2. Հաշի բէգ.- վէպ հայ յեղափոխական կեանքի.
գրեց Վրդանէս Փափագեան. Գին 6 դրուշ:

3. Կարմիր շուրեր բարեկամէս.- բանաստեղծական
հոյակապ, նկարագրութիւն Ատանայի եղեռնական
կոտորածին. գրեց Սիւսանթո. - Գին 3 1/2 դրուշ:

Անապարեցէք քանի չեն սպառած:

Ասոնցմէ զատ գրատանս մէջ միշտ պատրաստ
կը գտնուին Թրքահայ եւ Կովկասահայ կարեւոր բո-
շոր հեղինակներու գործեր

Կը ծախուի նաեւ «Դրոշակ», «Ուսանող», «Ազա-
տամարտ» եւ «Իգմիրլի» թերթերը

«ԻԶՄԻՐԼԻ» Ն ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

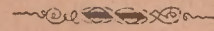
Ս. Թուքանեանի գրատունը առաջնորդարանի դիմաց:
Բէշթիմաչըզար պաշի, ֆեսնի Անուշ Օհանեանի քով:

Գարաթաշ Լուսիկիկի սրճարանը:

Ա. ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Քարափ, Մաքր օթիկի անցքին մէջ

ԻԶՄԻՐ

Ամեն տեղի համար տոմսակներ, մասնաւորաբար
Ամերիկայի համար խիստ ածան գիններով կը տրուին:

Ապահով եւ արագ փոխադրելու պաշմանաւ Պոլ-
սոյ եւ Եգիպտոսի համար ծրարներ եւ աւանդներ
կը նդունուին:

Յանձնարարութիւն ամեն տեսակ ապրանք:

Ճամբորդներու համար մաքուր եւ հագստաւետ
նաւակներ վստահելի եւ կրթեալ նաւաւարներու
միջոցաւ:

ՍԵԿՆՈՒՍ ԻԶՄԻՐԷ

Եգիպտոս— 15 օրը անգամ մը Ռումանականով:

Պոլիս— ամեն Շաբաթ օրերը խախտականով:

ԻՔԻ ԹԱՐԱՑԸ ՍԷՏԱԼԸ ՕՏԷՕՆ ԲԼԱՔԱԼԱՐԸ

Հագիգի Օտէոն փրկագալարը ֆեովգնտա փրկագա թէսավուր իթմէյինիգ: Իրմէնիծէ, Թիւրքօն,
Բումճա, Մաւսէյիծէ պահուտու ֆրանսալըճա, Իթալիանճա փրկագալարն բէր չող չէշիտէրի
մաղաղամզտա քիւլիյէթլէ մէվճուտըր: Դաշնակցական, Հնչակեան, Բամբ Որոտան կիպի կէ-
րէք մուսիքա իլէ վէ կէրէք սէս իլէ Մարշ վէ միլի իրմէնիծէ Շարգըլարըճը վար ալըր
Մաքէնալարմզ պիր Լիրատան օն իքի լիրայա գատար միւհթէլիֆ պոյտա տըր միւհթէլիֆ
վաթանաաշլարմտան մէրազլը օլալարն թէշրիֆլէրինի թէմէննի խէրիմ:

ԻԶՄԻՐՏԷ ՊԱԼՃԼԱՐ ԻԶԻՆՏԷ ԷՅՈՒՊ ՍԱՊՐԻ ԹԻՃԱՐԷԹ ՀԱՆԷՍԻ.

«ԻԶՄԻՐԼԻ» Ի ԿԱՐԵԻՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ

Խմբագրութեանս միակ նպատակն է, միշտ օգտակար ըլլալ հասարակութեան, առ այս հաստատած
ենք ազդարարութիւններու բաժին մը. դիւրամատչելի ամենուն.

5 դրուշով պիտի տպուին 3 տողէ ամեն տեսակ ազդեր:

ՊԱՇՏՏՈՆ ՈՒԶՈՂՆԵՐ

Հայերէնի, Թրանսկերէնի եւ հաշուա-
կալութեան համար երիտառարդ մը
պաշտօն կը փնտռէ: Թիւ 1

Թրանսկերէնի, Գերմաներէնի եւ տո-
մարակալութեան հմուտ ուսուցիչ մը
մասնաւոր գատեր տալու պատրաստ
է. գիրամատչելի գնով Թիւ 2

32 տարեկան ուժեղ ու գործունեայ
մարդ մը գործ կը փնտռէ, Իզմիրէ
գուրա ալ կրնայ մեկնիլ: Թիւ 3

Սպիտակեղէններ լուսադող կին մը,
եւ խիստ համեղ կերակուրներ եփող
աղբի մը տուններու մէջ աշխատու-
թեան գործ կուզեն: Թիւ 4

Երիտասարդ մը, որ ծանօթ է գրէ-

Փափագողք կրնան դիմել խմբագրութեան. կեսօրէն միջին, ժամը 2

թէ Անտառուրի բոլոր քաղաքներուն,
կ'ուզէ ո'ւ եւ վաճառականի մը հաշուոյն
աշխատելու: Թիւ 5

ԶԱՆԱԶԱՆ

Խիստ ածան գնով կը ծախուին 2-
միւլոնիոյ մէջ տուն մը, քօքարեալըի
կողմ 47 արտափար հող եւ սեծ վէ-
զեր իւննի մէջ երկու գրասենեակներ:
Թիւ 10

Սինէմաթօկրաֆի գործակալութիւն
մը արժէթուզթիւրու վրայ ընկերու-
թիւն մը հիմնել կ'ուզէ: Մասնակցիլ
փափաքողք զիմել Թիւ 11

Զմիւռնիայ ամբողջ թաղերու մէջ
գիրամատչելի գներով վարձու տու-
նիւր եւ սենեակներ կը գտնուին մեր

տրամադրութեան տակ: Թիւ 12

Հանքային մետաղներու խիստ հե-
տաքրքիր եմ. Թիւ 14.

Ամեն տեսակ մեքենաներու յանձ-
նարարութիւններ կ'ստանձնեմ. Թիւ 15:

ՊԱՇՏՏՈՆԵԱՅ ՓՆՏՐՈՂՆԵՐ

Խիստ կարեւոր հաստատութենէ մը
ամեն կողմէ ներկայացուցիչներ կը
փնտռուի: Թիւ 8

Պատիկ տղիկ մը կը փնտրուի քօմի-
սիօնէրի համար, շաբաթը 1 ½ մէճիւտ
վճարուածով. Թիւ 13:

Քօմիսիօնի մը համար (ըլտիէ)
կ'ուզուի: Թիւ 9